

DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSTANČIŲ

Vieno pono numirė pati ir paliko dvylika sūnų ir mažą dukrelę. Netrukus tėvas sumanė vesti kitą, bet toji buvo ragana. Ji sako: „Duktė tegul bus, bet savo sūnus visus sudegink ir supylęs jų pelenus į popierius atsiųsk man. Tada už tavęs eisiu.“ Tėvas mąstė šiaip, mąstė taip – nebežino, ką daryti. Ėmė ir pasisakė viską vienam savo tarnui. Tas jam sako:

– Ko čia, pone, taip rūpinies? Juk Tamstos dvare yra didelių šunų! Dvylika jų sudeginsi, pelenus supilstysi į popierius, padėsi antspaudus ir nusiūsi jai. Bene ji permanys? O po vestuvių kad ir ras, nebe ką jiems darys.

Ponas taip ir padarė. Sudegino dvylika šunų, pelenus supylė į popierius, prispaudė antspaudus ir nusiuntė raganai. Ta apžiūrėjo visus popierėlius, apuostė ir pasakė, kad sutinka už jo tekėti.

Po vestuvių, kai parvažiavo į dvarą, ragana tik šniukšt, šniukšt – visur apšniukštinėjo, pagaliau sako:

– Kas čia smirdi? Kad tie visi, kas čia nereikalingi, juodvarniais išlėktų!

O jos posūnių būta tuokart rūsyje, po vyro rūmais. Tuoj visi vienas po kito strikt, strikt ant lango ir... išlėkė sau! ♪

Toliau gyveno rūmuose tik ponas su savo ragana. Prie jų augo dukrelė. ♪ Jai niekas nieko nesakė apie brolius, mat ponas buvo užgynęs dvariškiams pasakoti, kad ji turėjo brolių ir kad pamotė ragana taip juos išvaikė. Vieną kartą (mergaitė buvo jau dvylikos metų) dvariškiai ėmė šnekėtis: „Argi mirusios ponios tebuvo ta viena dukrelė?“ Vienas jų atsakė: „Ką čia bešnekėti! Buvo sūnų dvylika! Bet kai ponas vedė raganą, tai ji visus juos užkeikė, ir išlėkė visi juodvarniais!“

Mergelė, išgirdusi dvariškių kalbą, ėmė rengtis į kelionę savo brolių ieškoti. Pasisūdino dvylika marškinių, dvylika kelnių, dvylika paklodžių, dvylika užvalkčių ir išėjo, susirišusi visus tuos daiktus ryšelyje. ♪♪

Ėjo, ėjo per laukus, per miškus. Ką tik sutinka, vis klausia apie savo brolius juodvarniais lakstančius. Bet niekas nieko jai nepasako. Beeidama per didelę girią, užėjo atsiskyrėlį. Pas tą įėjusi, klausia, ar nėra kur matęs jos brolių juodvarniais lakstančių. Atsiskyrėlis jai sako:

– Nemačiau... Bet aš turiu valią ant visų debesų. Pergulėk čia pas mane, rytoj susišauksiu debesis, gal tie bus matę?

Ryto metą atsiskyrėlis sušaukė debesis. Kai sugulė debesis apie jo trobelę, taip tamsu pasidarė – lyg juoda naktis! 🎵 Išėjo atsiskyrėlis laukan ir klausia debesų: „Ar nematėt kur dvylikos brolių juodvarniais lakstančių?“ Debesys atsakė, kad niekur nė vienas nesąs matęs, ir išsiskirstė į visus kraštus. Atsiskyrėlis sako mergaitei:

– Gal tavo brolių nebėra nė gyvų? Bet gal dar kur atrasi! Kai eisi šiandien per girią, vakarop užeisi mano brolių, taip pat atsiskyrėlį – jis turi valią ant visų vėjų. Tai vėjus paklaus, gal tie bus kur užpūtę tavo brolius?

Ir išėjo mergaitė. Eina, eina per girią ir priėjo vakarop kitą atsiskyrėlį. Įėjo ir to pasiklausti, ar nematė, negirdėjo jos brolių juodvarniais lakstančių. Tas sako:

– Aš nieko nežinau, bet pernakvok čia pas mane, rytoj rytą sušauksiu visus vėjus, jei tie bus kur užpūtę, tai tau pasakys.

Ryto metą susišaukė atsiskyrėlis visus vėjus. Tie supūtė, suūžė, sušniokštė! 🎵 Visus išklausinėjo, ir visi atsakė, kad nė vienas nežinąs, nė vienas niekur neužėjęs, nė vienas niekur nematęs. Tada atsiskyrėlis jai sako:

– Gal jų nebėra nė gyvų, kad nė vienas vėjas niekur nėra užpūtęs? Bet nenustok vilties! Kai eisi šiandien per girią, atrasi vakare mūsų trečiąjį brolių, kuris turi valią ant visų paukščių. Jei yra kur tavo broliai, tai gal koks paukštis bus juos užėjęs?

Mergaitė vėl išėjo. Per visą dieną ėjo ir apie vakarą rado trečiąjį atsiskyrėlį. Tas jai taip pasakė:

– Pernakvok pas mane, aš rytoj sušauksiu visus paukščius, tai jie, jei bus kur užėję, tau pasakys.

Ryto metą atsiskyrėlis sušaukė visus paukščius. Kad prilėkė, kad priskrido paukščių! Ir didelių, ir mažų – visokių! 🎵 Išėjo atsiskyrėlis ir klausinėja visus. Tie atsakė, kad nė vienas niekur nematęs, nė vienas nieko nežinąs. Atsiskyrėlis pulkų pulkus atleido, ir visi išsiskirstė. Pagaliau, kur buvęs kur nebuvęs, atleikia šlubas erelis. Atsiskyrėlis ant jo sušuko:

– Kodėl tu nesiskubinai? Ko gaišai!

Erelis atsakė:

– Man koją šaulys peršovė. Labai skauda, negalėjau greitai atlėkti.

Atsiskyrėlis vėl klausia erelį:

– Ar nesi matęs kur dvylikos brolių juodvarniais lakstančių?

Erelis atsakė:

– Mačiau ir žinau. Jie per dienas juodvarniais lakioja, o naktį žmonėmis kalne gyvena.

🎵 Tada atsiskyrėlis davė mergelei dvylika smaigtelių ir liepė, kai lips į kalną, juos vis smaigstyti ir ant jų stotis. Paskui vėl iš apačios traukti ir į viršų smeigti. „Tiktai, – sako jis, – saugokis, kad nė vienas smaigtelis tau iš rankų neiškristų! Jei nors vienas iškris, tai ir nebegalėsi ant kalno užlipti.“ O ereliui prisakė: „Tu žiūrėk, kad ji nenukristų ir neužsimuštų!“

Ir išėjo mergelė su ereliu, paplasta lekiančiu. Nuėjo prie kalno. Tas kalnas buvo toks aukštas, net už debesis aukštesnis! Ėmė mergelė savo smaigtelius į kalną smaigstyti ir lipti aukštyn. Smaigstė, smaigstė, kaišiojo, kaišiojo, gal kokį pusvarstį nusmaigstė, būtų jau užlipus, tik vienas smaigtelis iškrito! Bežiūrėdama į krintantį smaigtelį ėmė ir pati kristi. Erelis, tupėdamas pakalnėje, pamatė ją bekrintančią, tuoj pakilo nuo žemės, pakapt! su sveikąja koja ją už ryšelio. Vis aukštyn, aukštyn, užnešė labai aukštai, už debesų.

Prinešė prie didelio urvo, paleido, ir sako:

– Štai tas urvas, kur jie vakare parlėkė sulenda. Tu čia įėjusi rasi dvylika lovų. Jas apdangstyk paklodėmis, visus priegalvius apvalkstyk užvalkčiais, kiekvienam ant lovos padėk marškinius ir kelnes. Prie kiekvienos lovos rasi po staliuką. O ant staliukų padėtą po kepalėlių duonos. Nuo tų kepalėlių galėsi po riekelę atsiriekti ir suvalgyti. Prie durų rasi mažiausiojo brolio lovelę. Po ją palindus, galėsi pernaktuoti.

Erelis viską jai pasakęs nulėkė sau, o ji įlindo į urvą. Tenai rado viską taip, kaip buvo išpasakojęs erelis. Aptaisė lovas, apdangstė paklodėmis, priegalvius apvalkstė užvalkčiais, kiekvienam ant lovos padėjo kelnes ir marškinius, pavalgė, nuo kiekvieno kepalėlio atsirikdama po riekelę, ir palindusi po mažojo brolio lovele atsigulė. Atėjus vakarui tuoj ir išgirdo: juodvarniai sukranksėjo! Nusileidę atvirto žmonėmis ir suėjo į vidų. 🎵

Visi džiaugėsi, kad pataisytos lovos ir padėti marškiniai su kelnėmis. Greit apsitaisę, eina valgyti, žiūri, kad jų duona nuraikyta. Vyresnysis sako:

– Lovas ir mus pačius aptaisė – gerai... Bet kad duonos trūksta – tai negerai! Na, bet ką padarysi!..

Pernakvojo. Rytą atsikėlę išėjo laukan, sukranksėjo ir nulėkė sau. Atsikėlė ir sesuo iš palovio. Vaikščioja po vidų, laukia. Vakarop vėl užsinorėjo valgyti. Eina prie staliukų – taip pat beesą kepalėliai duonos! Po riekelę atsiraikydama vėl pavalgė, palindo po mažojo brolio lovele ir atsigulė. Vakare ir vėl ėmė juodvarniai krankseti, ir suėjo į vidų visi broliai. 🎵

Vyresnysis sako:

– Matai, ir vėl duona nuvalgyta! Jau kas nors negeras pas mus yra įsimetęs! Dabar dar nieko nedarysiu, bet jei trečią dieną taip bus, tai nors visą kalną sugriausiu, bet turėsiu atrasti, kas čia mums taip daro!

Mergaitė gulėdama nusigando, rūpinasi, kas čia bus! Pavalgę visi broliai atsigulė, jau šnarpščia ir knarkia. O ji negali užmigti. Nebeiškentusi ėmė savo jaunesnįjį brolių budinti ir truktelėjo jį už kojos. Tas klausia: „Kas čia?“ Mergaitė tylomis atsakė:

– Aš, broleli, jūsų sesuo. Atėjau, susieškojau jus. Bet kad anas brolis pyksta, barasi, ką aš dabar darysiu?

Brolis sako:

– Na ką dabar darysi... Būk kaip buvusi, rytoj pamatysime!

Rytą sukilo visi broliai. Jau taisosi eiti sau laukan. Mažasis ir ėmė sakyti:

– Na, brolau, vakar žadėjai ardyti, versti kalną. O kad rastum kokį giminaitį ar... seserį? Ką gi tada darytum?

Vyresnysis brolis sako:

– Matau, kad tu jau žinai, kas čia yra. Na tai pasakyk – kas?

Šis atidengęs paklodę sako:

– Lįšk, sesele, laukan, kaip jau bus taip!

Tada vyresnysis brolis sako:

– Kad tu būtum iškentus namie dar metus... Tai būtum mūsų sulaukus. O dabar, sesele, reikės mums ir tau vargti vėl dvylika metų. Jei iškentėsi niekur nieko nešnekėjus per tiek metų, tai dar pasimatysime.

Taip pasakęs liepė sėsti sau ant nugaros ir visi pavirtę juodvarniais nulėkė. Juodvarnis nunešė seserį į didelę girią. Pasodino eglės viršūnėje, atsisveikino ir paliko... Mergaitė ilgai ten sėdėjo, net jos drabužiai visai suplyšo...

Vieną kartą į tą girią atėjo medžioti karalaitis su savo dvariškiais. 🎵🎵 Tuoj ėmė loti šunys, žiūrėdami į tą medį, kur ji sėdėjo. Apstojo šauliai ir varovai, mato – sėdi medyje žmogus. Ir šiaip kalbina, ir taip kalbina – nieko nesako! Atėjo ir pats karalaitis, šnekina ir tas, bet mergaitė kaip nieko taip nieko neatsako. Šaukia „Lipk žemėn!“, gąsdina „Nušausime!“, bet ji vis tyli ir tyli. Tada karalaitis savo tarnui sako: „Lipk ir iškelk iš medžio! Pamatysime, kas gi ten yra.“ Tas įlipo. Mergaitė rodo tartum norėdama pasakyti esanti be drabužių. Tarnas nulipęs žemėn pasakė karalaičiui – medyje esanti jauna graži moteriškė, tiktai be drabužių... Užnešė jai drabužius, ir ji išlipo iš medžio. Karalaičiui mergelė taip patiko, kad kitos jis niekados nebenorėjo nė matyti. Parsivedęs namo pasisakė savo tėvams norįs imti ją sau už pačią. Tėvai nenorėjo jam leisti, kad ji nieko nekalba, bet ilgai prašomi sutiko. Ir karalaitis vedė dvylikos brolių seselę. 🎵

Po kokių metų juodu susilaukė sūnaus. Karalaičio tuokart nebuvo namie, o prie karalienės buvo parvežta jos pamotė – ta pati ragana, kuri jos taip nekentė. Toji ragana vaikelį išmetė laukan ir sugriebus kur šuniuką rodo visiems: „Žiūrėkit, koks jos vaikas!“ 🎵

Tada karalaičio tėvai sako:

– Jau kad ji būtų geras žmogus, tai ir kalbėtų. Kažin kas ji tokia yra? Gerai mes jam sakėme, kad neimtų jos.

Parašė jos vyrui raštą, kad taip ir taip, gimęs toks ir toks, ką reikia karalienei daryti? O karalaitis atrašė, kad nieko jai nedarytų, kol jis namo grįš – jis pats žinosias, ką padaryti.

Parkeliavęs namo karalaitis nieko nebežino... Jam taip graži, taip graži! taip patinka, kad nė galvon nebeateina ją nužudyti. Ir vėl jisai gyvena su ja.

Pagyvenus kokius metus gimė jiems kitas sūnus. Karalaičio taip pat nebuvo namie, ir vėl jos pamotė ragana vaikelį išmetė laukan, pagriebė kačiuką ir rodo visiems: „Žiūrėkite kas dabar!“ 🎵 Visi stebėjosi, ir tėvai nurašė sūnui laišką. Sūnus vėl atrašė, kad niekas jai nieko nedarytų be jo paties. Sugrįžęs namo karalaitis... ir vėl nieko jai nedaro. Pati labai graži, patinka jam, sakosi – dar toliau žiūrėsiąs. 🎵🎵

Po kiek laiko karalaičiui nesant namie gimsta trečias sūnus. Ta pati ragana pamotė vėl išmeta sūnų laukan ir rodo visiems šuniuką. Tėvai rašo karalaičiui, kad skubėtų kuo greičiausiai namo ir darytų šiokį ar tokį galą. Karalaitis parkeliavo namo, bet jam baisiai gaila žudyti savo pačią. Nebežinodamas, ką čia reikia daryti, jis sako:

– Žinokitės!.. Darykite, kaip jūs norite... Aš nė pats nežinau, kuo ji kalta, kas ji tokia yra...

Teisėjai apkaltino ją ir nuteisė kaip raganą sudeginti. Sukrovė didelį laužą ir uždegė. Bet užėjo smarkus lietus ir užliejo ugnį! Ir vėl liepė privežti sausų medžių. O jau visai baigiasi dvyliktieji metai – tiktai vienos valandos bereikia, tuoj atskris jos broliai! Kai tik ėmė iš naujo kurti ugnį, žiūri – atleka dvylika juodvarnių! Atleka ir leidžiasi! Tuoj nusileido pirmasis, virto žmogum ir vedasi už rankos trejų metų sūnelį. Nusileido antrasis ir nešasi sūnelį antrų metų. Trečiasis nusileidęs nešasi mažutį, dar vystyklusę, ką tik gimusį vaikelį. Tuoj visi broliai sušuko:

– Ką jūs čia dirbate! Kam nekaltą mūsų seserį norite nužudyti?! Geriau meskite į ugnį pamotę raganą! Štai mūsų sesers sūneliai!

Beregint pamotę raganą užrito ant ugnies. O broliai pasisveikino su savo seseria ir su karalaičiu. Ir visiems jie pasakė, kad ragana ką tik gimusius vaikučius išmetusi laukan, o jie tuoj pasiėmę pas save ir auginę. Karalius iškėlė didelį pokylį. Ir aš ten buvau ir daug mačiau. Ir aš ten valgiau ir gėriau, per barzdą varvėjo, burnoj neturėjau.